

T.C.
ZM R

5. DARE MAHKEMES

ESAS NO : 2020/1119

KARAR NO : 2020/1451

DAVACI : ÜYES OSMAN KAPCI ADINA TÜM YEREL YÖNETİM
ÇALI ANLARI SENDİKASI

VEKİL : AV. HÜSEYİN BURAK ÇELEBİCAN
-UETS[16550-55074-00080]

DAVALI : ZM R BÜYÜK EHIR BELEDİYE BAŞKANLIĞI

VEKİL : AV. ÖZLEM AKENGİN

zmir Büyük ehir Belediyesi 1.Hukuk Müavirliği Cumhuriyet
Bulv. No:1 Konak/ ZM R

DAVANIN ÖZETİ : Davalı idare bünyesinde görev yapan davacı tarafından; i verenler zmir Büyük ehir Belediye Başkanlığı, ESHOT Genel Müdürlüğü ve ZSU Genel Müdürlüğü adına zmir Büyük ehir Belediye Başkanlığı ile çalışanlar adına Tüm Belediye ve Yerel Yönetim Hizmetleri Emekçileri Sendikası (Tüm Bel-Sen) arasında 02/04/2020 tarihinde imzalanan Toplu Sözleşme uyarınca, Tüm Bel-Sen üyesi olmayan personelin Toplu Sözleşme hükümlerinden yararlanabilmesinin artı olarak getirilen 'sosyal denge sözleşme aidatı' adı altında kesinti yapılmasına ilişkin 01/01/2020-31/12/2020 dönemi Toplu Sözleşme'nin (Sosyal Denge Sözleşme) "Sözleşme Kapsamı ve Yararlanma Koşulları" başlıklı 5.maddesinin (B) bendinin (f) alt bendinin; 02/04/2020 tarihinde zmir Büyük ehir Belediye Başkanlığı ve başlı kurulları olan zsu ve Eshot Genel Müdürlükleri ile i yerlerinde yetkili kamu görevlileri sendikası olan Tüm Bel-Sen arasında 01/01/2020-31/12/2020 dönemine ilişkin Toplu Sözleşme'nin imzalanarak yürürlüğe girdiği, ancak sözleşme 5. maddesinin (B) bendinin (f) alt bendi gereğince yetkili sendika (Tüm Bel-Sen) üyesi olmayan personelin söz konusu sözleşme yararlanabilmesinin memur taban aylığının %1,5 katı kadar aidat ödemeleri koşulluna bağlandı ve bu hüküm uyarınca herhangi bir onayı olmamasına rağmen Nisan ayı maaşından "sosyal denge sözleşme aidatı" adı altında kesinti yapıldığı, T.C. Anayasasının 51., 53. ve 128. maddeleri ile 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu'nun 14., 18/3., 24., 28/2. ve 32. maddelerinde yer alan hükümlerden anlaşıldığı üzere, bir kamu i vereni olan yerel yönetimler ile kamu görevlileri sendikaları arasında kamu görevlilerinin ekonomik ve sosyal haklarının düzenlenmesi amacıyla Toplu Sözleşme akdedilmesinin Anayasa ile güvence altına alınmış bir hak olduğu, bu şekilde akdedilecek sözleşmelerin ise idari sözleşme niteliğindedir ve mevzuatın ilgili hükümleri ile idare hukukunda egemen olan ilkelere tabi olduğu, bu nedenlerle sözleşme ile sağlanan haklardan yararlanılmasında yetkili sendikaya üye olan ve olmayan personel arasında bir ayırım yapılamayacağı, aksine yorumun sosyal denge tazminatının adaletli bir ücret dağılımı yoluyla ekonomik ve sosyal barın sağlama amacına ve Anayasa'nın eşitlik ilkesine aykırı olduğu ileri sürülerek iptali ile söz konusu sözleşme hükmü nedeniyle maaşından yapılan kesintilerin kesinti tarihinden itibaren i letilecek yasal faiziyle birlikte ödenmesine karar verilmesi istenilmektedir.

SAVUNMANIN ÖZETİ : İlgili mevzuat hükümleri incelendiğinde, üyelerin ödeyecekleri üyelik aidatlarının sendikanın gelirleri arasında sayıldığı, keza Tüm Bel-Sen Tüzüğü'nün "Sendikanın Gelirleri" başlıklı 50. maddesinde, sendikanın gelirlerinin üyelik aidatı ile dayanıma aidatı olarak belirtildiği, belediyenin anılan aidatı keserek sendikaya vermesinin kanunun amir hükmü gereğidir, ayrıca dayanıma aidatı ödemek suretiyle toplu sözleşmesinden yararlanmanın ya da sendikaya üye olarak toplu sözleşmesinden yararlanmanın çalışanların inisiyatifinde olduğu, bu

5. DARE MAHKEMES

ESAS NO : 2020/1119

KARAR NO : 2020/1451

tercihlerin do uraca ı zorunlu sonuçlardan belediyenin sorumlu tutulamayaca ı, dolayısıyla dava konusu i lemin hukuka ve mevzuata uygun oldu u belirtilerek davanın reddi gerekti i savunulmaktadır.

TÜRK M LLET ADINA

Karar veren zmir 5. dare Mahkemesi'nce dava dosyası incelenerek i in gere i görü üldü:

Dava, davalı idare bünyesinde görev yapan davacı tarafından; i verenler zmir Büyük ehir Belediye Ba kanlı ı, ESHOT Genel Müdürlü ü ve ZSU Genel Müdürlü ü adına zmir Büyük ehir Belediye Ba kanlı ı ile çalı anlar adına Tüm Belediye ve Yerel Yönetim Hizmetleri Emekçileri Sendikası (Tüm Bel-Sen) arasında 02/04/2020 tarihinde imzalanan Toplu Sözle mesi uyarınca, Tüm Bel-Sen üyesi olmayan personelin Toplu Sözle mesi hükümlerinden yararlanabilmesinin artı olarak getirilen 'sosyal denge sözleşme aidatı' adı altında kesinti yapılmasına ili kin 01/01/2020-31/12/2020 dönemi Toplu Sözle mesi'nin (Sosyal Denge Sözle mesi) "Sözle menin Kapsamı ve Yararlanma Ko ulları" ba lıklı 5.maddesinin (B) bendinin (f) alt bendinin iptali ile söz konusu sözleşme hükmü nedeniyle maa ndan yapılan kesintilerin kesinti tarihinden itibaren i letilecek yasal faiziyle birlikte ödenmesine karar verilmesi istemiyle açılmış tır.

Anayasanın 10. maddesinde; herkesin, dil, ırk, renk, cinsiyet siyasi dü ünçe, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde e it oldu u, hiçbir ki iye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamayaca ı, devlet organları ve idare makamlarının bütün i lemlerinde kanun önünde e itlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorunda oldukları, "Sendika Kurma Hakkı" ba lıklı 61. maddesinde; çalı anlar ve i verenlerin, üyelerinin çalı ma ili kilerinde, ekonomik ve sosyal hak ve menfaatlerini korumak ve geli tirmek için önceden izin almaksızın sendikalar ve üst kurulu lar kurma, bunlara serbestçe üye olma ve üyelikten serbestçe çekilme haklarına sahip oldukları, hiç kimsenin bir sendikaya üye olmaya ya da üyelikten ayrılmaya zorlanamayaca ı, sendika kurma hakkının ancak milli güvenlik, kamu düzeni, suç i lenmesinin önlenmesi, genel sa lık ve genel ahlak ile ba kalarının hak ve özgürlüklerinin korunması sebepleriyle ve kanunla sınırlanabilece i, "Toplu Sözle mesi ve Toplu Sözle me Hakkı" ba lıklı 53. maddesinde ise; i çiler ve i verenlerin, kar lıklı olarak ekonomik ve sosyal durumlarını ve çalı ma artlarını düzenlemek amacıyla toplu i sözleşme yapma hakkına sahip oldukları kurala ba lanmış tır.

11/04/2012 tarih ve 28261 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 6289 sayılı Kanun'un 33. maddesi ile 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye eklenen Ek 15. maddesinde, belediyeler ve ba lı kurulu ları ile il özel idarelerinin kadro ve pozisyonlarında istihdam edilen kamu görevlilerine sosyal denge tazminatı ödenebilece i, sosyal denge tazminatının ödenebilecek aylık tutarının, 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözle me Kanununa göre yapılan toplu sözleşme belirlenen tavan tutarı geçmemek üzere ilgili belediye ve il özel idaresi ile ilgili belediye ve il özel idaresinde en çok üyeye sahip kamu görevlileri sendikası arasında anılan Kanunda öngörülen hükümler çerçevesinde yapılabilecek sözleşmeyle belirlenece i hükmüne yer verilmiş tir.

4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözle me Kanunu'nun 28. maddesinde, toplu sözleşmenin; kamu görevlilerinin mali ve sosyal haklarını düzenleyen mevcut mevzuat hükümleri dikkate alınarak kamu görevlilerine uygulanacak katsayı ve göstergeler, aylık ve ücretler, her türlü zam ve tazminatlar, ek ödeme, toplu sözleşme ikramiyesi, fazla çalı ma ücreti, harcırah, ikramiye, do um, ölüm ve aile yardımı ödenekleri, cenaze giderleri, yiyecek ve giyecek yardımları ve di er mali ve sosyal hakları kapsadı ı, toplu sözleşme ikramiyesi hariç olmak üzere toplu sözleşme hükümlerinin uygulanmasında sendika üyesi olan ve sendika üyesi olmayan kamu görevlileri arasında ayırım yapılamayaca ı; "Mahalli idarelerde sözleşme imzalanması" ba lıklı 32. maddesinde; 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Ek 15. maddesi hükümleri çerçevesinde sosyal denge tazminatının

T.C.
ZM R

5. DARE MAHKEMES

ESAS NO : 2020/1119

KARAR NO : 2020/1451

ödenmesine belediyelerde belediye ba kanının teklifi üzerine belediye meclisince, il özel idaresinde valinin teklifi üzerine il genel meclisince karar verilmesi halinde, sözleşme döneminde verilecek sosyal denge tazminatı tutarını belirlemek üzere ilgili mahalli idarede en çok üyeye sahip sendikanın genel bakanı veya sendika yönetim kurulu tarafından yetkilendirilecek bir temsilcisi ile belediyelerde belediye bakanı, il özel idaresinde vali arasında toplu sözleşme sürecinin tamamlanmasını izleyen üç ay içerisinde sözleşme yapılabileceği, bu sözleşmenin bu Kanunun uygulanması bakımından toplu sözleşme sayılmayacağı ve bu kapsamda Kamu Görevlileri Hakem Kuruluna başvurulamayacağı hükme bağlanmıştır.

Dava dosyasının incelenmesinden; işverenler zmir Büyükşehir Belediye Başkanlığı, ESHOT Genel Müdürlüğü ve ZSU Genel Müdürlüğü adına zmir Büyükşehir Belediye Başkanlığı ile çalışanlar adına Tüm Belediye ve Yerel Yönetim Hizmetleri Emekçileri Sendikası (Tüm Bel-Sen) arasında 02/04/2020 tarihinde, 01/01/2020-31/12/2020 dönemini kapsayan Toplu Sözleşme'nin imzalandığı, anılan sözleşme yer alan "Sözleşmenin Kapsamı ve Yararlanma Koşulları" başlıklı 5. maddesinin (A) bendinde, söz konusu sözleşmenin zmir Büyükşehir Belediyesi, ESHOT Genel Müdürlüğü, ZSU Genel Müdürlüğü ve başlıca işyerleri ile bu işyerlerinin her birinin başkanı ve eklentilerinin bütününe kapsayacağı, anılan maddenin (B) bendinde, sözleşme hükümlerinden zmir Büyükşehir Belediyesi, ESHOT Genel Müdürlüğü ve ZSU Genel Müdürlüğü'nde çalışanların yararlanacağı, söz konusu bendin (f) alt bendinde ise, sözleşmeye taraf sendikaya üye olmayanların sözleşme meden yararlanmasının, memur taban aylığının %1,5 katı kadar aidat ödemeleri koşuluna bağlandı. Bu kuralına yer verildiği, sözleşmeye taraf sendikaya üye olmayan davacı tarafından, Tüm Bel-Sen üyesi olmayan personelin Toplu Sözleşme hükümlerinden yararlanabilmesinin artı olarak getirilen 'sosyal denge sözleşme aidatı' adı altında kesinti yapılmasına ilişkin 01/01/2020-31/12/2020 dönemi Toplu Sözleşme'nin (Sosyal Denge Sözleşme) "Sözleşmenin Kapsamı ve Yararlanma Koşulları" başlıklı 5. maddesinin (B) bendinin (f) alt bendinin iptali ile söz konusu sözleşme hükmü nedeniyle maaşından yapılan kesintilerin kesinti tarihinden itibaren itibaren yasal faiziyle birlikte ödenmesine karar verilmesi istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Sendikalar; çalışanların ve işverenlerin çalışmaları ile ilişkilerinde ortak ekonomik ve sosyal hak ve menfaatlerini korumak ve geliştirmek amacıyla oluşturulan örgütlenmelerdir. Serbest faaliyet göstermeleri üyelerinin haklarının korunması noktasında önemli bir yer tutar. Sendikal faaliyette bulunma sendikaya serbestçe üye olma veya üyelikten ayrılma hakkı bireysel sendika özgürlüğünün gerçeğe dönüşmesi açısından modern anayasalarda yer alan çalışanların temel haklarındanır.

Yukarıda anılan mevzuat hükümlerinden, sendika üyesi olan ve sendika üyesi olmayan kamu görevlileri arasında ayırım yapılamayacağı, aksine bir yorumun adaletli bir ücret dağılımı yoluyla ekonomik ve sosyal barınması sağlama amacına ve Anayasa'nın eşitlik ilkesine aykırı olduğu, sendika üyesi olan ya da sendika üyesi olmayan ile başka bir sendikaya üye olanlar arasında bir ayırımı gidilemeyeceği sonuç ve kanaatine ulaşılmıştır.

Bu durumda, sözleşmeye taraf olan sendikanın dışında kalan sendikaların üyesi olan veya hiç bir sendikaya üye olmayan kamu görevlilerinden sosyal denge sözleşme aidatı veya başka adlar altında farklı oranlar üzerinden ödenti (aidat) alınmasına ilişkin hükümlerin, aynı kadro veya pozisyonlarda bulunan kamu görevlileri arasında ayırım (eşitsizlik) yaratacağı açık olduğundan, dava konusu Toplu Sözleşme'nin (Sosyal Denge Sözleşme) "Sözleşmenin Kapsamı ve Yararlanma Koşulları" başlıklı 5. maddesinin (B) bendinin (f) alt bendinde hukuka uygunluk görülmemiştir.

Öte yandan, Tüm Bel-Sen üyesi olmayan personelin Toplu Sözleşme hükümlerinden yararlanabilmesinin artı olarak getirilen 'sosyal denge sözleşme aidatı' adı altında kesinti yapılmasına ilişkin 01/01/2020-31/12/2020 dönemi Toplu Sözleşme'nin (Sosyal Denge Sözleşme) "Sözleşmenin Kapsamı ve Yararlanma Koşulları" başlıklı 5. maddesinin (B) bendinin (f) alt bendinin hukuka aykırı olduğu sonucuna varıldığından, hukuka aykırılığı yargı kararıyla saptanan

T.C.
ZM R

5. DARE MAHKEMES

ESAS NO : 2020/1119

KARAR NO : 2020/1451

sözle me hükmü nedeniyle davacının maa ndan kesilen tutarların her biri açısından ayrı ayrı olmak üzere kesinti tarihinden itibaren i letilecek yasal faiziyle birlikte davacıya ödenmesi gerekmektedir. Açıklanan nedenlerle; dava konusu Toplu Sözle mesi'nin (Sosyal Denge Sözle mesi) 5.maddesinin (B) bendinin (f) alt bendinin **iptaline**, tazmin isteminin **kabulüne**, söz konusu sözle me hükmü nedeniyle davacının maa ndan kesilen tutarların, her biri açısından ayrı ayrı olmak üzere kesinti tarihinden itibaren i letilecek yasal faiziyle birlikte davacıya **ödenmesine**, a a ıda dökümü yapılan yargılama gideri ile karar tarihinde yürürlükte olan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca belirlenen 2.040,00 TL vekalet ücretinin davalı idareden alınarak davacıya verilmesine, artan posta ücretinin kararın kesinle mesinden sonra davacıya iadesine, kararın tebli ini izleyen günden itibaren 30 gün içerisinde zmir Bölge dare Mahkemesine **istinaf yolu açık** olmak üzere, 15/12/2020 tarihinde oybirli iyle karar verildi.

BA KAN VEK L
YEL Z ÜNAL
138950

Üye
ERDEM SA DIÇ
182308

Üye
H LAL ÖCAL
195156

YARGILAMA G DERLER		:
Ba vurma Harcı	:	54,40 TL
Karar Harcı	:	54,40 TL
Vekalet Harcı	:	7,80 TL
Posta Gideri	:	70,00TL
<hr/>		
TOPLAM	:	186,60 TL